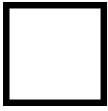

A falu esze

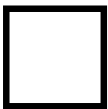
- Ritka jó eszejárású ember, annyi bizonyos – bizonygatták itt is, ott is.
- Hát váltani vált az esze – ismerték el még azok is, akik nem sokat adtak rá.

- S mi mindenhez ért! – álmélkodtak. – Ács is, kovács is, kaszás is.
- Kár volna ekkora nagy tudományt parlagon hagyni – sutyaputyálták mind sűrűbben a hívei, akik egyre többen kezdtek lenni.
- Több esze van a kisujjában, mint másnak a fejében.
- Mint az egész falunak együttvéve – toldította meg valaki.
- Akkor az esze, hogy nem is fér a fejibe.
- Tölthetne akkor a tiétekbe is belőle – mordult közbe egy valóban okos öregember, s otthagya őket, hadd dicsérik a falu eszét, mert már úgy kezdték emlegetni.

A falu eszének annyi esze azért volt, hogy még idejében odébbálljon. Úgy ment ki állítólag a faluból, mint annak idején Samu Gyurka Martonosból, aki juhászember létére úgy lépet meg a gazdákkal való számadás elől, hogy befogta a lovait, jól bevart közéjük az ostorral, s lehúzódott a szekér derekába, hogy még a füle se látszódjék ki. A lovak pedig, mint a zúgó szél, kivágtattak vele Martonosból.

Samu Gyurkából legalább ez a mondás fönmaradt. De a falu eszéről még ennyi se. Talán már nem is emlékeznek rá. Nekem is véletlenül jutott eszembe.

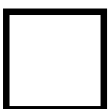
Élt a mi falunkban – az öregebb rendűek talán még emlékeznek rá –, élt egy hipp-ide, hopp-oda, hamari-habari ember, aki ha belefogott a beszédbe, négy bivallyal se lehetett volna elhúzatni a helyiből. De kiváltképp tanácsokat szeretett osztogatni.

Aztán, hogy az észnek méltó hajléka legyen, megtették a falu fejének.
Meválasztották bírónak.
Meg is bánták nemsokára.

De elcsapni már szégyenletükben sem csaphatták volna el. Csak szítták a fogukat, s túrték, hogy a falut fenekestül felforgassa. Hogy ezt ne így, hanem úgy. Ide ne ezt, hanem azt. Egyszer ilyen, máskor amolyan adót, büntetést, bírságot, illetéket eszelt ki. Így aztán a saját bőrünkön tanulhatták meg, hogy aki mindek nem mestere, annak hóhéra. S hogy egy-két mondással, szófitogatással, hozzáértés, igazi tudás nélkül nem lehet előbbre jutni. Dolgoztak hát látástól vakulásig, s túrték, amíg túrhették. De egyszer aztán betelt a pohár, mert amikor zúgolódní kezdtek az egyre növekvő terhek miatt, azt találta tanácsolni a falu esze, hogy aludjanak kevesebbet. - két szemnek két óra éppen elég! – mondta.

- Hát elég! Azt mondjuk mi is, hogy elég! – és rázták az öklüket.

A kovácsnak azt tanácsolta: addig üsse a vasat, amíg meleg – mintha azt a kovács nélküle nem tudta volna.

- Harmaton jár jól a kasza! – oktatta ki a kaszásokat. – Ha megköszörülik, akkor vág a fejsze – világosította fel a favágókat. Ilyen és ehhez hasonló bölcsesség dőlt belőle állandóan, mint a kéményből a füst tél idején. Nem így, hanem úgy! Ez volt a szavajárása, meg az, hogy „ezt én másképpen csinálnám”. De nemigen csinált semmit, csak a száját jártatta. Addig-addig jártatta, míg egyszer csak, csodák csodája, nagy eszű ember hírébe került.